

LIKUS KETURIOLIKAI DIENŲ

NIKLASAS LĒTAI VALGĒ, stebēdamas savo šeimā kitoje vakarienes stalo pusēje. Dar tik gruodžio septyniolikta, todėl, jo nuomone, šiek tiek per anksti puošti namus Kalėdoms, bet juodu su dukra nusprendė pradėti jau dabar. Taigi, ant stalo stovėjo maži balti keraminiai nykštukai, o kambarį apšvietė šiltas eglutės girliandos spindesys. Jie suprato, kad eglutė vargu ar išsilaikytų iki Kalėdų išvakarių, jeigu ją pastatytų kambaryje jau dabar, todėl girliandą jie pakabino virš stalo ant šviestuvo ir įžiebė vietoj jo.

Dukra vilkėjo megztinį su mažais mirksinčiais raudonos ir žalios spalvos šviesos diodais, o jis pats vakarienes proga ryšėjo raudoną kalėdinį kaklaraištį. Kostiumas, žinoma, buvo pelenu spalvos, kaip visada. Beprotybių turi būti su saiku.

Jis pakėlė šakutę prie burnos su dar vienu kąšniu. Gabalėlis kepto ananaso, glazūruoto imbieru, aitriąja paprika ir medumi. Tiesą sakant, jis nemanė, kad vaisiai dera prie rimto maisto, bet dukra dievina ananasus. Turbūt ji rinktųsi juos, o ne sultingą Kobės didkepsnį. Tiek to, jam daugiau liks.

Tuodvi prie stalo taip pat buvo užsiėmusios maistu, todėl atrodė, kad nepastebi, kaip jis į jas žiūri. Pasisekė. Tikriausiai jis atrodė gana kvailai, bet nieko negalėjo padaryti. Niklasas jautėsi nurimęs. Nežinojo, kaip tiksliau apibūdinti savo būseną. Tai buvo naujas jausmas, nors, tiesą sakant, kad taip pasijustų, nebūtų reikėję itin daug.

Nebūtų reikėję puikios karjeros, nors išties jam labai sekėsi.

Jam nebūtų reikėję ir didelio, prabangaus buto Linėjaus gatvėje Estermalmo mikrorajone, nors jis tikrai vertino tai, kaip juodu su dukra gyvena.

Būtų pakakę, kad jie visi trys sėdėtų prie bendro stalo.

Pasikėsiniimas, kurį patyrė prieš šešis mėnesius, tas, apie kurį rašė net vakarinė spauda, liko praeityje. Žinoma, jis vis dar turėjo sustiprintą apsaugą. Tikriausiai tai tęsis dar bent pusmetį, kol jo darbdavys pasijus saugus. Tačiau Niklasas buvo saugomas jau taip ilgai, kad apsaugos darbuotojus laikė savo šeima.

Šeima.

Būtent tai ir buvo svarbiausia. Jo dukrai šešiolika, ji netrukus taps moterimi. Vyras manė, kad sąlygiškai neblogai pasistengė, mokydamas ją apie pasaulį. Žinoma, kartais dukra pareiškėdavo nekenčianti jo, bet paaugliams tai būdinga. O priešais jį sėdėjo buvusi žmona. Jei kas nors prieš šešis mėnesius būtų pasakęs, kad juodu galės šitaip bendrauti, nebūtų patikėjęs. Tikrai ne. Bet ta klišė teisinga: kad laikas užgydo visas žaizdas. O dabar jie sėdi čia, kaip kokia šiuolaikinė šeima, ir anksčiau laiko vaišini kalėdine vakariene. Be tarpusavio neapykantos. Jie netgi įteikė vienas kitam kalėdines dovanas.

Gerklėje susikaupė gumulas, ir jis nukreipė žvilgsnį į langą, kad moterys nepamatytų, jog akyse kaupiasi ašaros. Lauke tamsoje švelniai ir jaukiai snigo. Pasaulis buvo tarsi atvirukas. Toks pat buvo ir jo gyvenimas – šią sekundę. Pirmą kartą per daugelį metų jis nejautė pečiuose įtampos. Jokio prasidedančio galvos skausmo.

Iš prieškambario atsklidęs garsas pranešė, kad kažkas skambina į duris. Dukra nustebusi pakėlė žvilgsnį nuo lėkštės.

– Kas čia? – paklausė ji. – Juk šiandien šeštadienis. Pažadėjai šiandien nedirbti, kol valgysime Kalėdų vakarienę.

– Nenutuokiu, – prisipažino jis ir atsistojo. – Gal čia pas kurią nors iš jūsų?

Buvusi žmona ir dukra papurtė galvas.

Niklasas nuėjo į prieškambarį link buto durų.

– Jei užsakei Kalėdų Senelį, tau bus ragai! – dusliai sušuko dukra iš valgomiojo.

Kad ir kas skambino į duris, apsaugos darbuotojai praleido jį kruopščiai patikrinę gatvėje. Tai, kad jie nepaskambino iš anksto, rodė, kad jo įspėti nereikėjo. Raiškusis ekranas ant durų rodė, kas yra anapus, – ten stovėjo vyras su dviratininko šalmu ir raudona žvaigžde ant krūtinės. O ant pečių – baltas sniegas. Kurjerių įmonė „Ne tik paštas“. Viskas aišku.

– Sveiki, – tarė Niklasas, atidaręs duris.

– Niklasas Stokenbergas? – tarė šiek tiek pridusęs vyras ir ištiesė mažą juodą voką. – Prašom. Siunta jums.

Vokas nepažymėtas. Niklasas susiraukęs paėmė jį, paskui apvertė. Kitoje pusėje taip pat nieko neparašyta.

– Nuo ko? – paklausė jis ir pažvelgė į kurjerį.

Bet to jau nebebuvo. Vos perdavęs voką jis nubėgo šešis laiptelius žemyn, į gatvę, prie savo dviračio. Tikriausiai jau vėlavo į kitą vietą.

Niklasas uždarė duris ir atplėšė voką. Viduje buvo baltas popieriaus lapelis. Ištraukęs suprato, kad tai vizitinė kortelė, gan prabangi. Kortelėje jokio vardo. Vietoj jo kažkas panašaus į skaičių – didelis aštuonetas, kurio apatinė dalis užpildyta. Po juo telefono numeris. Daugiau nieko.

Niklasas susiraukė. Simbolis jam nepažįstamas, o telefono numeris nežinomas. Tačiau nuojauta iškart sukuždėjo, kad jis žino, kas čia. Kad tai žinutė, kurios jis laukė daugelį metų, bet tikėjosi, kad niekada nereikės jos pamatyti. Tą mintį buvo

nustūmęs, išginęs iš savo gyvenimo. Dabar taip pat nebuvo tam pasiruošęs.

Žinoma, tai gali būti tiesiog reklama, pagalvojo jis.

Buvo tik vienas būdas išsiaiškinti, kas čia yra. Iš vidinės švarko kišenės jis paėmė telefoną ir surinko numerį. Rankos drebėjo.

Po trijų signalų išgirdo įrašytą moterišką balsą:

„Sveiki, Niklasai Stokenbergai. Tikimės, kad buvote patenkintas mūsų paslaugomis per šį laikotarpį, bet jis jau baigiasi. Jums liko... keturiolika dienų... viena valanda... ir dvylika minučių... gyvenimo.“

Vyras stipriai suspaudė telefoną, tarsi bandytų sutraiškinti žinutę. Jam sugniaužė gerklę. Niklasas nebegalėjo įtraukti į plaučius oro. Kambarys ėmė sukstis, ir jis atsirėmė ranka į sieną, kad nenugriūtų.

Iš virtuvės sklido juokas, jo dukra su mama iš kažko kvatojo.

Niklasas suklupo ant koridoriaus kilimo. Laimė, kad nusipirko tokį brangų ir storą, kitaip būtų suskaudę kelius, pagalvojo jis. Vyras stipriai užsimerkė ir pamėgino susikaupti. Jis žinojo, kad ši diena ateis. Jau seniai žinojo. Bet atsisakė apie tai galvoti. Tikėjosi, kad jo bus pasigailėta.

Juk tai buvo taip seniai.

– Tėti, kur tu dingai? – sušuko dukra. – Įspėju – jei ruošiesi apšvilkti Kalėdų Senelio kostiumą, aš paskambinsiu spaudai.

Jis vėl atsirėmė į sieną ir lėtai atsistojo, kelis kartus krenks-telejo, bandydamas pripildyti plaučius oro, kad per daug nedrebėtų. Tada nuėjo į virtuvę.

Jį išvydusios abi prie stalo sėdinčios moterys iškart nustojo juoktis.

– Kas ten buvo? – išsigandusi paklausė dukra. – Tu visiškai išblyškęs.

Jo buvusi žmona tuoj pat atsistojo.

– Sėskis, kol nenugriuvai, – pasakė ji ir pasodino jį ant kėdės, palietė kaktą.

– Niekas, – pasakė jis. – Supainiojo adresą.

– Tu kiaurai šlapias nuo prakaito. Ar tave ištiko koks priepuolis? Ar vartoji kokius nors vaistus? Ar iškviešti greitąją pagalbą? Kalbėk su manimi, Niklasai.

Vyras pasuko galvą ir pabandė nusišypsoti dukrai.

– Viskas gerai, Natali, – pasakė jis. – Man tik šiek tiek apsvaigo galva.

Natali klausiamai pažvelgė į motiną. Niklasas patraukė buvusios žmonos ranką nuo savo peties ir trumpai ją palaikė.

– Ačiū, Mina, greitosios pagalbos nereikia, – ištarė jis. – Netrukus viskas baigsis.

Už langų krentantis sniegas jau nebuvo minkštas ir jaukus. Jis buvo šaltas ir negailestingas, uždarantis jį žiemos kalėjime. Niklasas negalėjo pajudėti, negalėjo pabėgti.

Nebuvo kur pabėgti.

Po dviejų savaitių jis mirs. O dar tiek daug nespėjo nuveikti. Jis pažvelgė į Miną ir pravėrė burną, norėdamas kažką pasakyti, bet vėl užsičiaupė. Ar padarė dėl jų viską, ką galėjo? Ar buvo geras tėvas Natali? Ar šios dvi jo ilgėsis? Ką žmonės kalbės darbe?

Natali megztinis padrąšinamai mirksėjo raudona ir žalia spalva.

Jis tikrai nenorėjo mirti.

Vizitinė kortelė iškrito jam iš rankos ant grindų. Niklasas jos nepakėlė. Giliai atsidusęs persibraukė veidą.

Pastarieji dvidešimt metų buvo geri. Netgi labai geri. Bet kaip jis ką tik pasakė Minai: tai netrukus baigsis.

Po keturiolikos dienų, vienos valandos ir dvylikos minučių. Nors dabar tikriausiai buvo likę tik dešimt minučių.

VINCENTAS GULĖJO ant grindų savo persirengimo kambaryje Karlstado „Scala“ teatre. Jis buvo išjungęs lubinį šviestuvą ir palikęs šviesą tik aplink grimo veidrodį. Šiltos lemputės aplink jį buvo vienas iš nedaugelio dalykų, kurie iš tikrųjų atrodė taip, kaip žmonės įsivaizduoja teatro užkulisius. Tikriausiai tai buvo tik visą gyvenimą trukusio Holivudo programavimo rezultatas, tačiau veidrodį supančios lemputės jam atrodė ir gražios, ir romantiškos.

Pasirodymas baigėsi prieš valandą. Jo komanda rinko įrangą scenoje, kuri buvo aukštu žemiau nuo persirengimo kambarių ir poilsio kambario. Visos dekoracijos, rekvizitas ir nemažai apšvietimo įrangos turėjo būti išmontuota ir pakrauta į du didelius sunkvežimius. Jie visada samdydavo vietinių, kad padėtų viską sukrauti, o gastrolių vadovas Ola Fuksas buvo patyrusi Švedijos pramogų rinkos legenda, bet darbas vis tiek užtrukdavo beveik tris valandas. Žmonės nežinojo, kad už Vincento dviejų valandų glamūrinės pramoginės programos slypi mažiausiai septynios valandos daugybės žmonių visiškai neglamūrinio darbo prieš pasirodymą ir po jo. Kiekvieną vakarą.

Jis atsargiai atsigulė ant grindų kitaip. Linoleumo danga buvo neįtikėtinai kieta. Vincentas žvilgtelėjo į sofą ir pagalvojo, kad verčiau būtų išsitiesęs ant jos. Bet dabar buvo pats laikas. Jis galėjo tik ramiai gulėti ten, kur jau guli.

„Scala“ teatras buvo pilnas keistų, todėl nepatogių skaičių. Scenoje iki lubų penki metrai. Geriau būtų šeši. Ant lubų kabėjo septyniolika skersinių, prie kurių buvo galima pritvirtinti šviestuvus ir dekoracijas. Taip pat negeras skaičius. Tačiau penki ir septyniolika yra dvidešimt du, o tai yra du dvejetai. Jau geriau. Be to, du plius du yra keturi, o būtent tiek pasirodymų jis surengs šiame teatre per šias gastroles.

Ant pakabos kabėjo jo sceninis kostiumas. Šiandien jis vilkėjo trijų dalių kostiumą, nes tai buvo paskutinis spektaklis prieš Kalėdas. Trys dalys. Velniai griebtų. Apie tai nepagalvojo. Be to, vilkėdamas kostiumą, pasibaigus pasirodymui Vincentas būdavo kaip reikiant suprakaitavęs, todėl vos tik sugrįžęs į persirengimo kambarį iškart nusirengdavo ir likdavo tik su marškinėliais ir trumpikėmis. Galbūt tada atrodytų ne toks miręs, nei gulėtų vilkėdamas kostiumą, jei kas nors netyčia atidarytų duris. Vincentas šyptelėjo. Žmogus mokaisi iš savo klaidų.

Garsus trenksmas scenoje privertė jį pašokti. Atrodė, kad kažkas sudužo. Net Vincentas išgirdo Olos keiksmus, tačiau jau seniai buvo supratęs, kad kai kurių dalykų geriau nežinoti. Karjeros pradžioje jis bandydavo padėti ir sumontuoti, ir išardyti rekvizitą. Buvo girdėjęs apie snobiškus atlikėjus, kurie nė piršto nepajudina ir rūpinasi tik savo pasirodymu, o Vincentas nenorėjo toks būti. Tačiau greitai suprato, kad tik trukdo. Visiems susijusiems buvo geriau, kad jis laikytųsi nuošaliai, kol jie baigs. O tai reiškė, kad jis galėjo gulėti ant kietų grindų dar bent valandą, kol automobiliai bus visiškai pakrauti. Jam pasisekė, atsižvelgiant į tai, kad galvos skausmas vėl sugrįžo visu stiprumu. Šalia jo ant stalo stovėjo tuščia vandens stiklinė su baltais grūdeliais ant dugno. Vaistas nuo migrenos „Treo“. Kurį laiką jis buvo gyvas tabletėmis nuo galvos skausmo, geriausiai

tokiomis, kuriose yra kofeino. Vincentas pasvarstė išgerti dar vieną, bet tai tikriausiai nepadėtų. Todėl jis užsimerkė ir atsiduso laukdamas, kol galvos skausmas praeis arba bent jau šiek tiek atlėgs. Anksčiau po gastrolių jis jausdavosi tiesiog pavargęs. Galbūt šiek tiek būdavo apsunkusi galva. Tačiau skausmas buvo kažkas nauja. Jis pradėjo kilti po pasirodymų maždaug prieš pusmetį. Neilgai trukus tai tapo nuolatinė būkle. Skausmas kartais stipresnis, kartais silpnesnis, bet nuolatinis. Neatlėgstantis. Trukdantis. Jis nebegalėjo net prisiminti, koks jausmas, kai galvos neskauda.

Vyras nenorėjo tikėti, kad tai amžiaus požymis, dar buvo likę keletas mėnesių iki penkiasdešimtmečio. O ir pasirodymai nebuvo labiau varginantys nei anksčiau. Taigi liko du dalykai: arba auglys smegenyse, arba psichosomatika. Jam buvo sunku patikėti, kad tai gali būti pirmasis variantas, nes nepasireiškė jokių kitų simptomų. Bet jei galvos skausmas kyla dėl jo paties kaltės, tai kodėl, po galais, jis taip su savimi elgiasi? Ar bando ką nors pasakyti pats sau?

Vincentas panoro, kaip jam dažnai būdavo, kad šalia būtų Mina. Ji tikrai turėtų gerą atsakymą. Nuo praėjusios vasaros įvykių su Natali ir Nova jie buvo susitikę vos keletą kartų. Viena vertus, abu buvo užsiėmę: Mina – naujais tyrimais, o jis ruošė naują programą, kita vertus, priežastis, kad būtų galima susitikti, jei tai nesusiję su darbu policijoje, vis dar atrodė turinti būti labai rimta. Bet kai jie vis dėlto susitikdavo, tai visada atrodydavo per trumpai, per mažai. Būnant su Mina, galva skaudėdavo mažiau, o šešėlis, kuris gyveno giliai jo viduje, tuo metu nelįsdavo į paviršių.

Policininkų grupė, kuriai Mina priklausė, vėl atgavo vadybės pasitikėjimą, o tai reiškė, kad draugė dažniausiai būdavo

užimta darbu. O tais kartais, kai būdavo laisva, Umbertas iš „ShowLife Productions“ buvo suplanavęs Vincento gastroles taip, kad jos beveik sadistiškai tiksliai kirstųsi su Minos laisvalaikiu. Atrodė, tarsi jos vadovė ir jo prodiuseris būtų susitarę neleisti Vincentui ir Minai susitikti.

Be to, buvo dar vienas dalykas. Mįslė, laikoma jo darbo kambaryje namuose, apie kurią jis nedrįso pasikalbėti su Mina. Tai irgi nepadėjo, kad susitikti būtų lengviau. Vincentas negalėjo atmesti, kad tai buvo galvos skausmo šaltinis. Bent jau rudenį jis vis daugiau apie tai galvojo, tačiau nepajėgė išspręsti. Žinojo tik viena – kad geriausia rimtai vertinti jos keliamą grėsmę.

Kad ir kas prieš pusmetį atsiuntė jam pirmąją žinutę, aki-vaizdu, tai labai kantrus žmogus.

Vincentas nenorėjo tuo trukdyti Minos. Jis turėjo išsiaiškinti pats.

Vis dėlto po kiekvieno pasirodymo jis tikėdavosi, kad Mina bus ten, lauks užkulisiuose, kaip ir tąkart, kai jie susitiko pirmą kartą, Jevlėje. Žinoma, tai niekada nepasikartojė. Ji turėjo savo gyvenimą, jis – savo. Tačiau faktas liko faktu: jie matėsi per retai.

Kita vertus, nuo vasaros pabaigos jis galėjo praleisti gerokai daugiau laiko su šeima nei anksčiau. Dėl lūžusios pėdos vaikščiojo su ramentais, o tai reikė, kad kelis mėnesius jis negalėjo pasirodyti scenoje, todėl pirmą kartą gyvenime kiekvieną vakarą buvo namuose, dienomis taip pat, kaip visada norėjo žmona Marija. Tačiau jau po kelių dienų paaiškėjo, kad ji to norėjo daug mažiau, nei pati manė. Net vaikai ėmė įtariai domėtis, kodėl jis visą laiką tūno namuose.

Ir šešėlis jame vėl ėmė judėti.

Taigi nebuvo laimingesnės šeimos už jo, kai jis vėl pradėjo gastroliuoti. Nuo tada Vincentas dirbo dvigubu greičiu, dažnai

tą pačią dieną surengdavo po du pasirodymus. Svarbiausia buvo likti užimtam. Negalvoti apie dalykus, apie kuriuos nebuvo prasmės galvoti.

Vincentas pažvelgė į lubas. Ar įmanoma sudeginti smegenų ląsteles? Ar galima iš tikrųjų pakenkti savo smegenims, jei per daug jomis naudosiesi? Tikriausiai ne. Vis dėlto jis nusprendė tai patikrinti. Nes taip atrodė būtent čia ir dabar, ant Karlstado „Scala“ teatro grindų. Jis atsiduso, užsimerkė ir pridėjo savo galvos skausmą į ilgą sąrašą dalykų, apie kuriuos norėjo pasikalbėti su Mina.

AKAI RYŽTINGAI ŽINGSNIAVO metro peronu. Jis seniai buvo supratęs, kad jei tik atrodai taip, tarsi žinotum, ką darai, niekas nieko neklausinės. Savo darbą atliko ir ryškiai geltona liemenė. Paradoksalu, bet pavargę taip vėlai keliaujantys žmonės dėl tos liemenės nekreipė į jį dėmesio. Jis tiesiog buvo vienas iš čia, metro, dirbančių žmonių. Niekas, į ką reiktų kreipti dėmesį. Tai, kad jis ėjo į darbą, tam tikra prasme, žinoma, buvo tiesa. Tik ne taip, kaip žmonės manė.

Vyras pasiekė perono galą ir atidarė nedidelius vartus, stengdamasis neparodyti savo veido stebėjimo kamerai ant lubų. Tiesiog paprastas technikos priežiūros darbuotojas, keliaujantis atlikti darbo. Nieko daugiau. Bet jam pasisekė, kad kamera negalėjo užfiksuoti jo krepšyje barškančių purškiamųjų dažų flakonų.

Vartai vedė prie laiptų ir Akai nusileido jais iš perono į traukinių tunelį. Tiesą sakant, jis nemėgo lindėti tuneliuose, tai buvo pernelyg pavojinga. Naujieji traukiniai daug tylesni už senuosius. Tai reiškia, kad tiems, kurie ten vis dar piešdavo grafičius, išaugo nelaimingų atsitikimų pavojus.

Be to, jis jau seniai buvo patobulinęs savo meninę raišką. Grafičiai skirti mėgėjams, o jo sritis – plakatų ir trafaretų menas. 1990-ųjų retro. Žinoma, po to, kai, pasak kai kurių, galiausiai buvo atskleista jo namų dievo Banksio tapatybė, jau nebuvo

taip pat, tačiau Akai manėsi pakilęs į naują ir modernų lygį. Jo ankstesnės parodos senamiestyje patvirtino šią tezę. Buvo beveik priblokštas dėl to, kiek žmonės buvo pasirengę mokėti už jo darbus, nė nežinodami, kas jis toks. Akai buvo tik jo pseudonimas. Kaip ir Banksis, jis niekam neketino sakyti, koks jo tikrasis vardas. Jis ir toliau liks meno pasaulio paslaptis.

Paėjęs kelis metrus tuneliu, įsijungė žibintą ant kaktos. Tunelis buvo paplatintas, kad darbuotojai galėtų judėti nerizikuodami pernelyg priartėti prie bėgių. Vyras žinojo, kad tarnybinė patalpa bus šiek tiek toliau priekyje. Ten dažnai ateidavo jo draugo mergina, kuri dirbo metro įmonėje technike. Akai buvo pažadėjęs bičiuliui padovanoti gimtadienio dovaną jai – papuošti visą kambarį. Planas buvo nustebinti ją ryte, kad įžengusi į kambarį ji išvystų jau ne šiaip betonines sienas. Ji įžengtų į mišką. Medžiai ir krūmai puoštų visas sienas, o tarp jų būtų Jono Bauerio pavyzdžiu nupiešta trolių šeima. Tai būtų tikrai nuostabu.

Jis praėjo pro savo ankstesnį tunelyje nutapytą paveikslą, kuriame buvo pavaizduoti keli jo pažįstami, dirbantys čia, apačioje. Kažkas ant vieno iš jo draugų veido buvo užrašęs „Čia buvo Susi“. Prakeikti vandalai.

Po kojomis girgždėjo žvyras. Žibinto šviesoje kiek tolėliau pamatė tarnybinės patalpos duris. Akai aplenkė didelę žvyro krūvą ir sustojo. Kažkas buvo keista. Jis vėl atsisuko į žvyro krūvą. Ta buvo gan didelė, beveik siekė tarpkojį. Kad tuneliuose būna žvyro – ne taip jau keista, – čia, apačioje, pasitaikydavo visokių dalykų. Tačiau keliose krūvos vietose kyšojo kažkas balta. Tas baltas dalykas jam priminė kažką, ką buvo matęs filmuose, tik negalėjo tiksliai įvardyti. Jis nubraukė šiek tiek žvyro, tačiau išvydęs, kas tai, iškart žengtelėjo atatupstas.

Ten styrojo kaulai.

Kažkas bus bjauriai pajuokavęs ir padėjęs juos čia. Tai vienintelis paaiškinimas. Bet koks gyvūnas turi tokias dideles dalis? Pamėginus ištraukti vieną iš kaulų, žvyras ėmė byrėti, atidengdamas daugiau dalių. Žibinto šviesoje vyrui niūriai šypsojosi kaukolė.

Žmogaus kaukolė.

Akai nesuprato, ar jis pirma suriko, ar pabėgo. Bet tikrai ir viena, ir kita.

LIKUS TRYLIKAI DIENŲ

MINA SUŽAVĖTA ŽIŪRĖJO į sumuštinį lėkštėje priešais save. Ji tikrai padarė pažangą. Anksčiau vienintelis galimas pusryčių variantas būdavo tik sandariai uždarytas jogurtas. Dabar ji sėdėjo ir valgė sumuštinį, kuris galėjo būti paliestas įvairiausių dalykų. O vakar ji tikrai mėgavosi vakariene su Niklasu. Nors, žinoma, buvo nemalonu, kai jis taip apsvaigo. Tačiau Natali ją patikino, kad tėvui tai nebūdinga. Niklasas gana greitai atsipeikėjo. Mina tikėjosi, kad jis rimtai atsižvelgs į jos patarimą ir tą pat rytą apsilankys pas gydytoją.

Taigi, vakarienė su dukra ir buvusiu vyru. Gyvenimas tikrai pasisuko nenuspėjamais keliais. Ji meluotų, jei sakytų, kad tai buvo tiesus ir lengvas kelias į priekį. Jos ir Natali gyvenimas buvo labiau panašus į šokį „Čia čia čia“ – du žingsniai į priekį ir vienas atgal. Tačiau jos vis dėlto pamažu pasiekė tą etapą, kuriame buvo šiandien. Dabar jie visi trys galėjo kartu vakariniauti, tarsi šeima.

Mina atsikando sumuštinio, mėgaudamasi sviesto, sūrio, paprikų ir saldžios duonos deriniu, puikiai žinodama, kad mietybos požiūriu lygiai taip pat galėjo suvalgyti didelį gabalą biskvito. Bet juk Kalėdos.

Kažin kaip švęs Vincentas. Žinoma, su šeima, bet ar tai bus didelės šeimos Kalėdos su daugybe giminaičių, o gal ramesnės? Kažkam dygtelėjus širdyje, ji atmetė mintį, kad tai galėtų būti

pavydas. Mina pasiilgo Vincento. Nuo tada, kai jis praėjusią vasarą išgelbėjo Natali gyvybę, jie nebuvo susitikę daugiau nei keletą kartų. Taip buvo dėl kelių priežasčių. Pirma, nė vienam iš jų nelabai sekėsi plepėti apie nieką. Antra, Mina daug nuveikė, kad lėtai, bet užtikrintai sukurtų trapų ryšį su dukra. Tuštumą sukėlė ir Pederio mirtis. Tai buvo sielvartui būtinas atstumas.

Prisiminus savo bendradarbį policininką, jai ėmė perštėti akis.

Dar buvo ir ta maža detalė, kad ji nežinojo, ką jie reiškia vienas kitam. Mina galvodavo apie Vincentą dažniau, nei galėjo sau pripažinti. Tačiau, kaip žinia, jis turėjo šeimą. Ir labai pavydžią žmoną. Mina nenorėjo trukdyti.

Taigi, ji buvo apsikrovusi darbu ir naudojosi juo kaip pretekstu nesusitikti.

Mina prisivertė sutelkti dėmesį į rytinę televizijos programą, kad daugiau nebegalvotų. Į studiją buvo atėjęs dainininkas Niklasas Striomstedtas ir, matyt, ketino padainuoti „Uždek žvakę“. „Triad“ – ar ne taip vadinosi šią dainą sukūrusi grupė? Ji beviltiškai bandė prisiminti, kas buvo kiti du vyrai, bet jos atmintyje iškilo tik Orupo ir Anderso Glenmarko vaizdai. Tie vyrai kartu su Niklasu Striomstedtu subūrė grupę „GES“. Daina prasidėjo su fone uždegtomis žvakėmis, ir Mina pajuto, kad ją nenoromis apima kažkas panašaus į kalėdinę nuotaiką. Tiesą sakant, ji nekentė Kalėdų. Jos vaikystės Kalėdos buvo visokios, tik ne ramios. Kai persikraustė į močiutės namus, jos iš tiesų tapo ramios, bet būdavo labai paprastos.

Mina atsistojo ir atsinešė kavos. Vėl atsisėdusi žvilgtelėjo į telefoną ant stalo svetainėje. Galbūt reikėtų telefonu nusiųsti Vincentui bent jau žinutę su kalėdiniu sveikinimu. Tik neaišku, ką jis toje žinutėje išvelgs. Bet juk tikrai būtų gana sunku „Gerų

Kalėdų“ suprasti kaip nors kitaip? „Gerų Kalėdų“ tai ir reiškia. Draugo palinkėjimas draugui.

Ji ištiesė ranką ir paėmė telefoną. Pradėjo spausdinti. Ištrynė. Vėl parašė. Ištrynė. Parašė. Po „Gerų Kalėdų“ pridėjo šypsenėlę, bet iškart persigalvojo. Vincentas ne iš tų, kuriam galima siųsti šypsenėles. Ji pašalino linksmą veidelį, bet paliko „Gerų Kalėdų“. Tada paspaudė „Siųsti“.

Niklasui Striomstedtui nustojus dainuoti, ji jau gailėjosi išsiuntusi.

SNIGO JAU DAUGIAU kaip savaitę. Vincento sklypas ir medžiai aplink jo namą Tiuresės miestelyje atrodė tarsi padengti storu medvilnės sluoksniu. Vaikystėje jis dievino sniegą, tačiau paaukęs jau nebe taip. Galbūt tai susiję su sniego kastuvu, kurį jis laikė rankoje. Sniegas jau nėra toks smagus dalykas, jei su juo tenka tvarkytis pačiam.

Be to, po kelionės iš Karlstado vakar naktį autobusu, kuriam buvo miegamosios vietos, vis dar jautėsi kaip sudaužytas. Jis neužmigo iki ketvirtos ryto, kai autobusas atvažiavo į Stokholmą ir sustojo Barnhusbrone, tarp kitų turistinių autobusų, kurie naktį buvo atvykę į miestą. Vincentui pavyko numigti tris valandas, kol autobusas stovėjo aikštelėje, o paskui apsimiegojęs sėdo į taksi ir grįžo namo.

Žvilgtelėjo į virtuvės langą ir per jį pamatė pusryčiaujančią šeimą. Jis buvo pažadėjęs nuvalyti taką prieš išvykstant į mokyklą Astonui ir Rebekai. Vincentas įbedė kastuvą į pusnį, pakėlė tiek sniego, kiek pajėgė, ir švystelėjo ant vejų, kuri buvo kažkur ten, po baltuma. Priešais jį atsivėrė nedidelis nuvalytas stačiakampis, o jame buvo matyti žvyruotas takas link kelio. Tai buvo pradžia. Ir akivaizdu, kiek daug dar liko.

Jis išsitiesė ir susiėmė už nugaros. Iškvėptas oras pabalo. Šaltis smogė stipriai. Sniegas paprastai pasirodydavo tik sausį, jei apskritai pasnigdavo. Taip toli šalies pietuose dažniausiai

būdavo šlapdriba. Tačiau šiomet visos prognozės rodė, kad bus sniegingiausia ir šalčiausia žiema per keletą metų. Jau dabar jo sklype buvo mažiausiai dvidešimt centimetrų sniego. O praėjo dar tik pusė gruodžio. Vincentui bežiūrint, jo tvarkingą stačiakampį baltai nupudravo krentantis sniegas.

Sizifas.

Jis buvo Sizifas.

Atsidusęs grįžo prie lauko durų ir atrėmė kastuvą į namo sieną. Į mokyklą išsiruošusiems vaikams teks nubristi iki kelio.

Jam dar nespėjus atidaryti durų, į lauką išbėgo Astonas su kombinezonu.

– Dar daugiau sniego! – sušuko jis. – Man labai patinka sniegas!

Sūnus nugriuovo tiesiai ant nugaros ir ėmė daryti sniego angelus. Atrodė, šaltis jam visiškai nerūpi.

– Tėti, ar galime šią popietę pastatyti sniego namelį? Arba iglu? Prašau!

Vincentas prisiminė sniego namelius, kuriuose žaisdavo vaikystėje. Tiksliau – žaisdavo už jų, o ne viduje, nes „nameliai“ dažniausiai būdavo siauras takas per sukastą sniego krūvą kieme. Jis pašiurpo. Niekada nebuvo pavykę prisiversti ropoti tais takais. Tačiau tą trauką suprato. Įdomu kurti savo pasaulį tokiu būdu. Žinoma, visi vienaip ar kitaip kuria savo pasaulį, bent jau vien mintyse, nes visų tikrovė skirtinga, bet...

– Tėti? – tarė Astonas, dabar stovėdamas priešais jį. – Ar tau į smegenis prisnigo, ar ką?

Vincentas sumirksėjo. Jis prasižiojo, norėdamas pasakyti kažką apie tai, kad nameliui reikia daug daugiau sniego, bet tą akimirką tarpduryje pasirodė Marija.

– Jokių sniego namelių, – tvirtai nukirto ji ir sunėrė rankas. – Jie gali įgriūti, tai mirtinai pavojinga. Ir kodėl, vardan

Dievo, tu kasi sniegą su odinėmis „Hugo Boss“ pirštinėmis ir paltu? Ar negali apsivilkti praktiškų žieminių drabužių kaip normalūs žmonės?

Žinoma, ji teisi. Ir dėl drabužių, ir dėl namelio. Tačiau jis neturėjo pūkinės striukės ir tokios megztos kepurės su dideliu bumbulu, su kokiomis, regis, vaikščiojo visi kiti. Be to, iš tikrųjų esama būdų, kaip pastatyti namelį, kad nesugriūtų. Tereikia mąstyti šešiakampiais, kaip darė Bakminsteris Fulleris, arba sudėti blokus lanku, kuris paskirsto svorį. Jei tik būtų daugiau sniego... Tuomet jis pamatė Marijos žvilgsnį ir krenkštelėjo.

– Tavo mama teisi, – pasakė jis. – O norint pastatyti iglu, mums reikėtų ledo.

– Puiku! – tarė Astonas ir vėl atsigulė į sniegą. – Galime pasigaminti jo šaldiklyje!

– Na, šaldiklyje telpa du šimtai septyniasdešimt aštuoni litrai, – pasakė Vincentas. – Paskirstytas septyniose lentynose. Išoriniai iglu matmenys turėtų...

Vincentas išgirdo už nugaros, kad žmona garsiai krenkštelėjo.

– Šaldiklis per mažas, – pasakė jis. – Beje, kur tavo kuprinė?

Marija atsiduso ir nuėjo į vidų jos atnešti. Astonas atsisėdo ir pabandė suspausti sniego gniūžtę. Vincentas suprato, kam ji skirta.

– Manau, reikia eiti vidun pasiimti automobilio raktelių, kad galėtume važiuoti, – pasakė jis ir greitai apsisuko.

Sniego gniūžtė pataikė į jį, dar nespėjusį peržengti slenksčio. Astonas jam už nugaros sukrykštė iš juoko.

Marija stovėjo prieškambarėje ir dėjo Astonui į kuprinę drabužių pamainą.

– Beje, – tarė Vincentas. – Bandžiau susisiekti su tavo sese-
rimi, kad susiderintume su vaikais dėl Kalėdų, bet jos telefonas,
regis, išjungtas. Jau kelias dienas. Gal žinai, ar ji išvyko, ar ką?

Marija grubiai sukišo apatines kelnes į kuprinę.

– Su Ulrika nesikalbėjau jau amžinybę, – aštriai atkirto ji. –
Su savo buvusią žmona aiškinkis pats.

– Būtent tai ir mėginu padaryti. Tiesiog toks elgesys jai ne-
būdingas.

Vyras nuėjo į virtuvę atsinešti automobilio raktelių. Tuo pat
metu paėmė telefoną ir paskambino Ulrikai.

Ta neatsiliepė kaip ir anksčiau.

Jis parašė trumpąją žinutę ir paprašė kuo greičiau susisiekti.
Juk iki Kalėdų buvo likusios vos kelios dienos.

Vincentas pamatė, kad Mina jam parašė žinutę. Trumpą,
„Gerų Kalėdų“. Jis nežinojo, ką atsakyti. Žinutė buvo tarsi iššū-
kis, tarsi Mina prašytų apibrėžti jų santykius. Jie buvo pusiau-
svyros taške vienas kito atžvilgiu, ir viskas galėjo pakrypti į bet
kurią pusę. Jei Vincentas atsakytų taip pat trumpai, jis patvir-
tintų, kad nuo šiol jų santykiai tik paviršutiniški ir mandagūs,
nieko daugiau. Jei atsakytų asmeniškiau, jis visiems laikams
aiškiai parodytų, kad viliasi šio to daugiau, nei būti tik bendra-
darbiai. Ir tai atvertų Pandoros skrynią, pilną klausimų apie tai,
kokių juodviejų santykių jis nori.

Gerų Kalėdų.

Po velnių.

Dar kiek pasvarstęs jis išjungė ekraną ir įsidėjo telefoną į ki-
šenę. Atsakys vėliau, kai turės daugiau laiko pagalvoti.

– Tėti, tu ateini, ar ką? – šūktelėjo Astonas iš lauko. – Aš
pavėluosiu!

– Tuoj! – šūktelėjo ir Vincentas.

Jis pusę sekundės galvojo, ar nereikėtų paskambinti į Ulrikos darbovietę ir pasiteirauti, gal ji serga, ar panašiai. Bet Marija tikriausiai pasakytų ir tą, ir aną, kad jis toks dėmesingas jos seseriai. Ulrika duos kokią žinią, kai tik galės.

Vincentas pasiėmė nuo suoliuko automobilio raktelius, bet prieš išeidamas pasuko pro kabinetą patikrinti, ar durys užrakintos. Galvodamas apie šeimą, gal prieš mėnesį jis buvo pradėjęs rakinti savo kambarį. Jei kas nors iš jų pamatytų, ką jis ten laiko, tai ne tik sukeltų klausimų, į kuriuos jis negalėjo atsakyti. Jie tikriausiai dar ir išsigąstų. Beveik taip pat kaip ir jis pats.

– JIE ĮSITIKINĖ, kad tai žmogaus kaulai?

Mina prisivertė kvėpuoti giliai ir ramiai. Buvo nedaug vietų, kuriose ji norėjo būti dar mažiau nei čia, kur buvo dabar – tamsiuose purviniuose tuneliuose, kurie buvo Stokholmo metro tinklo dalis. Be to, čia stingdančiai šalta. Paprastai šaltis jai patiko. Bet viskam yra ribos. Iškvėpiamas oras virto baltais garais. Ji apglėbė save rankomis, kad šiek tiek sušiltų.

– Taip, technikai buvo visiškai tikri, viena iš jų – osteologė, – pasakė Adamas, slopindamas žiovilį. – Tai yra kaulų ekspertė. Ji išmano savo darbą. Kitaip tikriausiai nebūtume turėję atvykti čia dar auštant. Įprastai tokiu laiku aš būnu tik vos nubudęs.

Iš jo balso Mina suprato, kad šitie klaustrofobiški tuneliai ir jam nebuvo malonūs.

– O mes esame tikri, kad šioje linijoje traukiniai buvo sustabdyti, – pasakė ji ir atsargiai žengtelėjo pirmyn žibintuvėlio šviesoje.

Pro jos kojas kažkas žaibiškai šmurkštelėjo. Ji nespėjo pamatyti, kas tai buvo, ir nesusilaikiusi suriko.

Sukando dantis ir prisivertė eiti pirmyn, nors širdis plakė taip smarkiai, kad atrodė, jog iššoks iš krūtinės. Tolėliau ji matė daugiau šviesų ir judančių žmonių. Tai padėjo jai atsiriboti nuo baisybių, besislepiančių tamsoje, ir susitelkti į laukiančią užduotį.

– Labas rytas, Mina. Ir Adamai, – pasisveikino technikų grupės vadovas ir linktelėjo. – Nors, žinia, šis rytas ne toks ir geras.

Vyras parodė į tai, kas, kaip Mina suprato, anksčiau buvo žvyro krūva, bet dabar technikai buvo nukrapštę didžiąją dalį žvyro. Buvo likusi tik tvarkinga griaučių stirta.

– Tai tikrai žmogaus kaulai. Greitai apžiūrėjus atrodo, kad jie priklauso tam pačiam kūnui, tačiau to negalima patvirtinti, kol teismo medicinos antropologas teisingai neišdėlios kaulų ant stalo.

Mina žiūrėjo į griaučių krūvą ir iš šalčio trynė rankas. Kaulai atrodė beveik kaip altorius. Tvarkingai surikiuoti, simetriškai sudėti, o ant jų viršaus pūpsojo kaukolė. Minai tai kažkodėl priminė ritualą, bet ji stengėsi per daug nepasiduoti šiam jausmui. Pavojinga taip anksti pradėti kelti prielaidas. Tiesą sakant, ji šiek tiek nustebė, kad kaulai atsidūrė ant jų grupės stalo.

Seni kaulai tikrai nebuvo jų kompetencijos sritis. Tačiau ji darė prielaidą, kad taip atsitiko dėl neįprastų aplinkybių, kuriomis buvo rasti tie griaučiai.

– Ar galima iš ko nors nustatyti tapatybę? – paklausė ji, žengteldama į šoną, kad praleistų Adamą.

Juodu stengėsi neiti per arti ir neužteršti nusikaltimo vietos. Nors žinojo, kaip reikia elgtis, ji negalėjo atsispirti norui apsižvalgyti. Įrengti žibintai apšvietė didelę dalį erdvės. Vėl sukilo panika. Visur mėtėsi šiukšlės, o šešėliuose kažkas judėjo. Pamaniusi, kad tai žiurkės, moteris pašiurpo.

Tai ne pirmas kartas, kai ji atsidūrė čia. Pradėjus dirbti policininke, jai teko keletą kartų leistis į tunelius ieškoti įtariamųjų. Ji žinojo, kad žmonės ten gyvena. Šešėlyje, toli nuo pasaulio, pasislėpę nuo tikrovės. Tokio gyvenimo ji negalėjo įsivaizduoti.

Technikas pradėjo kažką dėstyti, ir ji prisivertė nukreipti dėmesį į jį, o ne į tai, kas judėjo tamsoje, kur negalėjo pasiekti žibintai.

– Neradome jokių atpažinimo ženklų. Jokių drabužių. Jokių asmens tapatybės dokumentų. Galbūt ant kai kurių šiukšlių rasime DNR, ir tai būtų įmanoma susieti su galimu nusikaltėliu. Mes surinksime ir išstirsime viską, ką plačiu ratu aptiksime aplink kaulus. Tačiau spėju, kad jei ką nors ir rasime, tai priklausys „menininkui“, kuris paskambinęs ir pranešė apie radinį. Vis dėlto kaukolėje liko bent jau dantys, ir tai turėtų padėti nustatyti tapatybę. O vienas iš šlaunikaulių buvo smarkiai lūžęs, keliose vietose, ir sugijęs.

– Šlaunikaulio lūžis... – susimąščiusi tarė Mina. – Kiek, sakei, laiko jie čia išgulėjo?

– Sunku pasakyti. Tai nustatys Milda. Bet gal bent kelis mėnesius? Kaulai neatrodo visiškai nauji. Bet aš dabar spėju tik iš akies. Kaip jau minėjau, tai Mildos sritis, – pasakė technikas.

Mina pažvelgė į Adamą, norėdama įsitikinti, ar jis padarys tokią pat išvadą kaip ir ji. Bendradarbis stipriai susiraukęs žiūrėjo į kaulų krūvą. Paskui jo akys nušvito, ir jis atsisuko į Miną.

– Tu manai, kad tai...

– Taip, – tarė Mina. – Tuo pat skambinu Julijai.

Jie tylėdami žiūrėjo į kaulų krūvą. Jei tai buvo to žmogaus palaikai, kaip juodu įtarė, tai sukeltų audrą žiniasklaidoje. Ir labai daug naujų klausimų.

RUBENAS PABUDO išpiltas šalto prakaito. Jis sapnavo ir priešais save matė Pederio veidą. Dabar tai dažnai pasitaikydavo. Pederio oda buvo pilka, jis neturėjo didžiosios dalies pakaušio. Bet ne tai buvo baisiausia sapno dalis. Siaubingas buvo jo daug sakantis žvilgsnis, jo akys, kiaurai veriančios Rubeną. Būtent tai privertė jį pabusti. Pederiui nereikėjo nieko sakyti, nes Rubenas žinią jau suprato.

Viskas gali baigtis bet kada.

Tokia buvo Pederio pamoka jam. Gyvenimas turėjo du kelius ir abu buvo siaubingi. Vienas galėjo baigtis anksčiau, nei Rubenas buvo tam pasiruošęs. Kita vertus, jei jis nepasibaigs, tai reikš, kad Rubenas pasens. Sens kiekvieną dieną. Vyras giliai įkvėpė ir persibraukė veidą. Po velnių, kad teks pasenti. Tai beveik blogiau nei pirmas kelias.

Tamsoje kažkas sujudėjo, ir šalia jo sušnarėjo patalynė. Velniai griebtų. Ji vis dar čia. Štai kokia problema, kai namo parsivedi jauną. Tos, kurioms per trisdešimt, bent jau suprasdavo, kad geriau atsibusti kiekvienam savo namuose ir daugiau niekada nesusitikti. O jauniklės dar be ilgos patirties, todėl vis dar mano, kad gera likti lovoje ir ryte jaukiai kartu praleisti laiką. Jos turi romantiškų minčių apie pusryčius kartu ir panašias nesąmones. Tiesa ta, kad niekada nebūna gerai pamatyti vienam kitą dienos šviesoje.

Ypač kai ta šviesa atskleisdavo, kiek jam metų.

Jis pažvelgė į savo mobiliojo telefono laikrodį ir tyliai nusikeikė. Vakar naktį kažkaip sugebėjo išjungti žadintuvą. Jis vėlavo į komisariatą. Be to, jo jau ieškojo Julija, kažkas dėl radinio vakar vėlai vakare. Tuo pat metu, kai Rubenas pakabino paną prie „Riche“ restorano, matyt, kažkas atsitiko metro tunelyje. Na ką gi. Kol kas tuo gali pasirūpinti kiti.

Staiga kairės kojos blauzdą sutraukė mėšlungis, ir jam teko prikąsti lūpą, kad nesuriktų iš skausmo. Jis prisitraukė koją, norėdamas pamasažuoti, atsargiai, kad nepažadintų šalia miegančios moters. Rubenas trenkė į kojos raumenis. Tie buvo kieti kaip uola. Mėšlungio priepuoliai prasidėjo prieš kurį laiką. Jei iš vakaro išgerdavo per mažai vandens, ryte dėl jo trūkumo imdavo traukti mėšlungis. Kita vertus, jei išgerdavo daug, jam tekdavo keltis naktį ir šlapintis du ar tris kartus kaip kokiam seniui.

Senas, senas, senas.

Sulaukusi paauuglystės jo dukra Astrida tėvo tikriausiai nebeturės.

Rubenas giliai atsiduso. Jis apgailėtinas. Žinojo tai. Ne tik todėl, kad nenorėjo pasenti, bet ir todėl, kad sugrįžo prie savo ankstesnio – medžiotojo elgesio, kai kalbama apie kitą lytį. Kai apie tai papasakojo savo psichologei Amandai, ta atrodė taip, lyg norėtų trenkti jam antausį. Bet ką jam daryti? Amanda dar jauna, ji negalėjo suprasti.

Rubenas ištiesė ranką link naktinio stalelio ir paėmė dvi ten gulinčias kapsules. Tai buvo vadinamasis maisto papildas, kurį jis rado internete ir kuris turėjo padėti ir potencijai, ir testosterono gamybai. Vyras spėjo, kad tai gryna apgaulė. Vis dėlto sumokėjo už metinę dozę – geriau jau pabandyti. Šeši šimtai

kronų per mėnesį. Jis nurijo kapsules ir pakėlęs antklodę pažvelgė į šalia gulinčią moterį. Ji gulėjo ant šono, o jos nuogas klubas buvo vos per dešimt centimetrų nuo jo. Sutiko ją prie senosios girdyklos prie Stureplano, kurioje vėl pradėjo lankytis. Po nesėkmingo vakaro jis ėjo namo ir pamatė ją stovinčią lauke ir rūkančią. Priėjęs paklausė, ar jai patinka uniformos, ir, priešingai nei baro viduje, tai suveikė, kad ir kaip tai kvaila ir nuvalkiota.

Rubenas uždėjo ranką ant švelnaus moters klubo ir pajuto gyvą jos odos šilumą. Buvo beveik tikras, kad jos vardas Emė. O gal Emilė. kažkas iš „E“.

Jis toliau glostė jos klubą, o ji mieguistai pasisuko link jo. Julija gali palaukti, o Amanda tegul sako, ką nori. Gyvenimas per trumpas. Ir kaip Pederis jam taip aiškiai rodė naktį po nakties: niekada nežinai, kada jis pasibaigs.